

1988, 20. června – Dokument vydaný mluvčími Charty 77 Stanislavem Devátým, Milošem Hájkem a Bohumírem Janátem, Výborem na obranu nespravedlivě stíhaných a místopředsedou Mezinárodní federace pro lidská práva Ladislavem Lisem „Policejní akce proti mezinárodnímu mírovému semináři Praha 88“ adresovaný Federálnímu shromáždění ČSSR o zásahu příslušníků SNB proti účastníkům mezinárodního mírového semináře v Praze (sdělení VONS č. 778, dokument Charty 77 č. 35/88).

Charta 77, k níž se později jako spolupořadatel připojilo Nezávislé mírové sdružení, oznámila 18. 4. 1988 dokumentem č. 24/88 konání mezinárodního mírového semináře Praha 88, a to ve dnech 17.–19. 6. 1988. Seminář, na který byl rovněž pozván oficiální Čs. mírový výbor, měl probíhat v soukromých bytech ve třech paralelních sekcích; na závěr mělo být uskutečněno setkání v plénu a tisková konference. Činnost první sekce byla tématicky vymezena funkcí lidských práv v zabezpečování demokratického míru, druhé překonáváním vlivu vojensko-policejních ideologií a mašinérií, třetí se měla zabývat problematikou délky vojenské služby, právy vojáků a možnostmi náhradní civilní služby. Seminář volně navazoval na tradici obdobných setkání stoupenců nezávislých mírových hnutí z Východu i ze Západu, která vloni proběhla ve Varšavě, v Budapešti a v Moskvě. Ani vůči těmto minulým setkáním se oficiální představitelé PLR, MLR a SSSR nechovali příliš vlídně, čs. úřady však zaujaly naprosto bezprecedentní postoj a rozhodly se každou nezávislou mírovou iniciativu pokládat za podvratnou a zmařit ji všemi prostředky.

Několika známějším pozvaným zahraničním účastníkům byla odepřena čs. víza. Přesto se na Prahu 88 dostavilo nejméně 40 mírových aktivistů ze sedmnácti států: převažovali delegáti ze západní Evropy, byli však přítomni také aktivisté z Polska, Maďarska, Jugoslávie a dokonce i z USA (včetně dvou zástupců Portorika) a z Indie. Již v pátek v 15 hodin vnikli příslušníci Státní a Veřejné

bezpečnosti do bytu Jiřího Dienstbiera, kde se konala přípravná schůzka a kde mělo započít jednání jedné ze sekcí. Několik cizinců bylo s varováním přinuceno opustit byt, jedenáct čs. občanů bylo zadrženo. Před 18. hodinou vpadla Bezpečnost do bytu Dany Němcové, kde probíhala jednání další sekce. Zahraniční návštěvníci (cca 25) byli vyhozeni, dalších devět čs. občanů a Maďar Ferenc Miszlivetz byli zadrženi. Všech dvacet zadržených bylo podrobeno formálním výslechům a policie je propustila mezi dvaadvacátou a třiadvacátou hodinou. V sobotu časně ráno vpadlo k Daně Němcové znovu komando StB, které pod nezákonnou záminkou zjištění, zda v bytě nepřespává nějaký cizinec, prohledávalo a filmovalo jednotlivé místnosti. Většina zahraničních účastníků semináře a někteří čs. zájemci se v sobotu dopoledne sešli v bytě Jana Urbana. Stačili zde schválit dopis, protestující proti represím a navrhuující zřízení nevládního celoevropského mírového parlamentu. Asi v jedenáct hodin vtrhla do bytu Bezpečnost.

Tentokrát zadržela všechny přítomné zahraniční účastníky semináře (34 osob) a většinu přítomných čs. občanů; zabavila také celý text dopisu i s podpisy. Všem zahraničním návštěvníkům byla zkrácena víza a byli různou formou v několikahodinových časových limitech vykázáni z ČSSR. Nejméně šest cizích konzulů a velvyslanců v této věci intervenovalo, dosáhli však jen nepodstatného zmírnění podmínek vyhoštění. Část zahraničních účastníků mezinárodního mírového semináře Praha 88 uspořádalo v neděli odpoledne v Amsterdamu a ve Vídni tiskové konference, na nichž byla mj. publikována nová verze dopisu s návrhem na zřízení evropského mírového parlamentu, kterou se navzdory permanentním policejním represím podařilo vypracovat ještě v Praze. Deset obhájců lidských práv a mírových aktivistů z Československa (John Bok, Josef Danisz, Stanislav Devátý, Tomáš Dvořák, Miloš Hájek, Jiří Pavlíček, Ruth Šormová, Jan Štern, Petr Uhl a Jan Urban) bylo zadržováno cca 25 hodin a po propuštění byli nadále sledováni. Ještě v neděli v poledne byli (zřejmě v souvislosti s možnou tiskovou konferencí) na několik hodin zadrženi Jiří Dienstbier, Květa Dienstbierová a Jaroslav Šabata – poslední byl přinucen k návratu do Brna, kde má trvalé bydliště. V sobotu uveřejnil oficiální

komunistický deník Rudé právo obsáhlý pomlouvačný článek o Petru Uhlovi – sami příslušníci StB upozorňovali při výsleších na souvislost mezi tímto článkem a skutečností, že Petr Uhl byl jedním z organizátorů mírového semináře. A konečně v pondělí 20. 6. 1988 stejné noviny v článku „Návštěvníci s kódy“ stejně stalinským způsobem napadly nejen zahraniční účastníky semináře, ale i diplomatické pracovníky, mezi nimi dokonce jmenovitě slečnu Patricii Hollandovou, tajemnici britského velvyslanectví.

Státní moc svým zásahem proti nezávislému mírovému semináři jasně prokázala, že nějaká pásma důvěry či jiné vstřícné akce mají výlučně propagandistický charakter a že je nehodlají brát vážně ani sami jejich navrhovatelé. Jakékoli nezávislé úsilí o mír je jim trnem v oku, k jehož odstranění hodlají i nadále nasazovat všechny dostupné represivní prostředky.

Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 13, s. 2–3.